

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره نود و ششم - ۱ تا ۷ خرداد ۱۴۰۱

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۸ خرداد ۱۴۰۱

۹۶

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره نود و ششم - ۱ تا ۷ خرداد ۱۴۰۱

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۶

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۸ خرداد ۱۴۰۱

فهرست مطالب

- درآمد: خصوصی سازی با چاشنی تعارض منافع ۳
- مشروح اخبار، گزارش ها و تحلیل های هفته ۷
- ❖ ❏ هوشمندسازی خدمات سازمان تامین اجتماعی در جهت رفع تعارض منافع ۷
- ❖ ❏ هزینه ضعف نظارتی یا تعارض منافع را مردم نباید بپردازند ۷
- ❖ ❏ تعارض منافع در شرکت های دولتی: لزوم کاهش وزن سیاسی بنگاه دولتی ۸
- ❖ ❏ استعفایی در ورزش: برای رفع تعارض منافع؟ ۸
- ❖ ❏ ناظران تعارض منافع، خودشان ذینفع هستند ۹
- ❖ ❏ اولین جلسه مدیریت تعارض منافع و کمیته سلامت اداری بهزیستی همدان ۹
- ❖ ❏ نباید سرنوشت مردم به منافع گروهی خاص گره زده شود ۱۰
- ❖ ❏ سازمان های خیریه چگونه تعارض منافع را مدیریت کنند؟ ۱۰
- ❖ ❏ انتصاب رئیس شورای هماهنگی بانک های دولتی به مدیریت یک بانک خصوصی ۱۱
- ❖ ❏ رسانه ها در هنگام تعارض منافع باید منافع مردم را مطالبه کنند ۱۱
- ❖ ❏ تعارض منافع و خشم عمومی علیه پاداش های دریافتی بانکداران ۱۲
- ❖ ❏ در ایران حتی یک سطر درباره تعارض منافع نداریم! ۱۳
- ❖ ❏ تضاد منافع حضور بازنشسته های برق در باشگاه فرهنگی ورزشی برق تهران ۱۳
- ❖ ❏ از حادثه متروپل عبرت بگیریم و منافع عمومی را کنار منافع شخصی ببینیم ۱۴
- ❖ ❏ بیشترین اشکال تعارض منافع در بازار سرمایه ۱۴
- ❖ ❏ تعارض منافع، مشکل اصلی کشور در حوزه اقتصادی است ۱۵
- ❖ ❏ ریزش متروپل: تعارض منافع مشهود است ۱۵
- ❖ ❏ تعرفه بنگاه های معاملات ملکی توسط وزارت راه و شهرسازی تعیین شود ۱۶
- ❖ ❏ فراخوان سوت زنی تعارض منافع در شرکت آتیه صبا ۱۶
- ❖ ❏ مدل نامناسب خصوصی سازی و تعارض منافع بخشی نگری در راه آهن ۱۷
- تحلیل فضای مجازی: ریزش متروپل، بزنگاه تعارض منافع نهادهای عمومی و دولتی ۱۸

درآمد: خصوصی سازی با چاشنی تعارض منافع

افسانه شرکت

موضوع خصوصی سازی به عنوان یکی از مبانی اقتصادی، از دهه ۱۹۸۰ به بعد به عنوان راهی در جهت کاهش فشار مالی شرکت های دولتی بر بودجه دولت، بالا بردن کارایی آن ها و توانمندسازی بخش خصوصی در تمام کشورهای دنیا مطرح شد. با گذشت زمان، کشورهایی که اقتصاد متمرکز و دولتی داشتند - که شامل ایران هم می شود - به این نتیجه رسیده اند که تغییر این نظام اقتصادی و واگذاری بخش های دولتی به بخش خصوصی لازم و اجتناب ناپذیر است. در واقع باید مدیریت دولتی و متمرکز به بخش خصوصی منتقل شود و دولت صرفاً نقش نظارتی و جهت دهی کلان را ایفا نماید.

پرونده خصوصی سازی در ایران با فراز و نشیب های زیادی همراه بود، بطوری که به عقیده بسیاری از کارشناسان و صاحب نظران آنچه از واگذاری ها مورد انتظار بود هیچ گاه محقق نشد. تعدادی از بنگاه های خصوصی شده بار دیگر به دولت بازگردانده شد، بسیاری از آن ها در غالب رد دیون دولت به نهادهای عمومی غیردولتی واگذار شد و نهایتاً هم اعتصابات و نارضایتی کارکنان بنگاه ها همگی حکایت از آن داشت که خصوصی سازی های انجام شده به موفقیت لازم دست نیافته اند و در بسیاری از موارد نیز منجر به هدر رفت منابع شده اند. اکنون پس از گذشت دو دهه از شروع خصوصی سازی در کشور، نخستین رویداد بین المللی خصوصی سازی در اقتصاد ایران به همت سازمان خصوصی سازی (۳۱ اردیبهشت تا ۳ خردادماه) برگزار شد تا به گفته حسین قربانزاده رئیس سازمان خصوصی سازی نه تنها تصویری روشن از ۲۰ سال تجربه واگذاری ها و راهکارهایی برای بهبود روند خصوصی سازی در کشور ارائه دهد؛ بلکه، مسیر را برای تهیه سند جامع خصوصی سازی روشن نماید. به بهانه برگزاری چنین رویدادی در مقدمه این شماره از خبرنگارانه نگاهی به نحوه خصوصی سازی در کشور با تأکید بر نقش مخرب تعارض منافع ذی نفعان در واگذاری ها خواهیم انداخت. ذی نفعان در بحث خصوصی سازی می توانند طیف وسیعی از کارگران جزء تا مدیران ارشد بنگاه و حتی مسئولین دولتی و نمایندگان مجلس شورای اسلامی را دربرگیرند.

بسیاری از شرکت های دولتی در فضای انحصاری عمل می کنند. خصوصی کردن این شرکت ها بدون اصلاح ساختار و تغییر در فضای کسب و کار آن ها منجر می شود که شرکت در فضای جدید همزمان با از دست دادن مزایای رقابتی خود، با چالش های عدیده روبرو شود که به احتمال زیاد توانایی عبور از آن ها را نخواهد داشت. یکی از اصلی ترین دلایل ممانعت دولت از اصلاحات ساختاری بنگاه های ردیف واگذاری، دید درآمدی دولت به این واگذاری ها است. به طور کلی به دو دلیل عمده سازمان خصوصی سازی، اقدام به آماده سازی بنگاه نمی کند: اول از آنجایی که سالانه برای سازمان در بودجه ردیف درآمدی تعیین شده است و سازمان مکلف است منابع درآمدی را تا انتهای سال تأمین نماید، وقت کافی

برای اصلاحات در بنگاه‌های ردیف واگذاری را ندارد. دلیل دوم به فشارهای سیاسی ذی‌نفعان و احتمال اعتراض توسط کارکنان بازمی‌گردد. ایجاد تکالیف بودجه‌ای مشخص برای سازمان خصوصی‌سازی سبب می‌شود اهلیت کنار گذاشته شده و واگذاری به بالاترین قیمت پیشنهادی صورت گیرد که لزوماً کارآمد نیست. بنابراین تا زمانی که هدف اصلی در واگذاری‌ها کسب درآمد باشد، اهلیت فنی، تجربی و علمی متقاضیان کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد و اصل بر توانمندی مالی متقاضی قرار می‌گیرد و اهداف اصلی از خصوصی‌سازی که ارتقاء عملکرد بنگاه‌ها و نقش‌آفرینی اثربخش آن‌ها در اقتصاد کشور است، در تضاد با کسب درآمد دولت قرار گرفته و روند خصوصی‌سازی با چالش روبرو می‌شود.

از سوی دیگر اصلاح ساختاری مسلماً همراه با تعدیل نیروی کار خواهد بود، این تعدیل نه تنها نارضایتی‌های اجتماعی به‌همراه داشته، بلکه پرداخت مقرری بیکاری یا بازنشستگی نیروی تعدیل شده هزینه بالایی بر دوش دولت خواهد گذاشت. شرکت نیشکر هفت‌تپه قبل از واگذاری ۵ هزار نفر نیروی کار داشت، در حالی که بهینه تعداد کارکنان برای حداکثرسازی سود شرکت ۱۵۰۰ نفر بود. براساس گزارش سازمان خصوصی‌سازی زیان این شرکت در زمان واگذاری معادل ۳۴۵ میلیارد تومان بود که ۱۵۰ میلیارد تومان (۴۳ درصد) آن بدهی شرکت به سازمان تأمین اجتماعی بابت معوقات بیمه کارگران است. شرکت نورد اهواز در بالاترین سقف تولید خود ۵۷۰ نفر نیروی کار داشت. در زمان واگذاری بنگاه با وجود کاهش شدید تولید و ضرردهی، ۱۱۷۰ نفر نیروی کار داشت. اگر به ۶۰۰ نیروی اضافه ماهی یک میلیون تومان پرداخت شود ۶ میلیارد در ماه هزینه اضافه برای خریدار خصوصی دارد. باید این نکته را نیز مدنظر داشت که طبق قرارداد، بخش خصوصی حق تعدیل نیروی کار بنگاه را تا ۵ سال ندارد^۱. به واقع می‌توان گفت که دولت برای کاهش هزینه یا افزایش درآمد خود زیان‌آورترین بنگاه‌ها را بدون اصلاح ساختاری به بخش خصوصی واگذار کرد تا تنها از شر فشار هزینه‌ای آن‌ها بر بودجه دولت رها شود.

ماده ۲۹ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴، مصارف ناشی از درآمد خصوصی‌سازی را تعیین کرده است که بخش اعظمی از آن مربوط به کمک به اقشار ضعیف جامعه است؛ در حالی که در قوانین بودجه سالیانه به دولت اجازه داده می‌شود که بدهی قطعی خود را از محل فروش دستگاه‌های دولتی تهاتر یا تأمین کند. در چند سال اخیر بخصوص در دولت احمدی‌نژاد، افزایش حجم بدهی‌های دولت به سازمان‌های مختلف سبب شد تا دولت برای بازپرداخت بدهی‌های رو به تزاید خود به روش رد دیون (به اسم خصوصی‌سازی) متوسل شود. رئیس کمیسیون اقتصادی دولت در همایش خصوصی‌سازی اذعان می‌دارد: "رد دیون نهادهای عمومی حدود ۵۳ درصد و واگذاری رقابتی ۳۹ درصد است، برآورد ما این است که حدود ۵۰ درصد از واگذاری‌ها به بخش خصوصی واقعی نرسیده است. حدود ۶۵ درصد از کل واگذاری‌ها به ساختار نزدیک دولت یعنی در اختیار نهادهای عمومی غیردولتی قرار گرفته است ... یعنی اگر قبلاً با ساختار تخصصی کار می‌شده اکنون با ساختار غیرتخصصی شرایط پیش می‌رود و در این وضعیت پاسخگویی مطلوبی هم وجود ندارد." نمونه بارز این نوع واگذاری‌ها به سازمان تأمین اجتماعی و برخی بانک‌هاست که موضوع تداوم تصدی‌گری دولت با عناوین دیگر محسوب می‌شود. در این مسیر ارزش‌گذاری بنگاه‌ها با وجود شرایط قیمت بالا، نبود

۱. اطلاعات فوق برگرفته از مصاحبه نویسنده با مدیران ارشد سازمان خصوصی‌سازی است.

شرایط رقابتی برای واگذاری به بخش خصوصی، نحوه تعیین بنگاه‌های ردیف واگذاری و قیمت‌گذاری همگی به شدت به قدرت چانه‌زنی ذی‌نفعان و میزان طلب آن‌ها از دولت وابسته بوده و شبهه تعارض منافع را دامن می‌زند. ضمن آن که وقوع موقعیت تعارض منافع وابستگی به گروه‌های اجتماعی خاص نیز در این نوع واگذاری‌ها شایع است.

علاوه بر نقش تعارض منافع دولت در واگذاری‌ها، ذی‌نفعان دیگری نیز هستند که در روند واگذاری صحیح بنگاه‌ها خلل ایجاد می‌کنند. در بسیاری از واگذاری‌ها شاهد مقاومت مدیران دولتی هستیم که علاقه‌ای به واگذاری زیرمجموعه‌های خود ندارند، دخالت روابط سیاسی و سیاستگذاران در امر واگذاری‌ها مانند نمایندگان مجلسی که تعدیل نیرو در فلان بنگاه به موقعیت سیاسی آن‌ها خدشه وارد می‌کند، اعضای هیئت مدیره بنگاه که با واگذاری از مقام و منافع‌شان محروم خواهند شد، پیمانکارانی که از قبل تأمین منابع بنگاه‌ها منفعت مالی بدست می‌آورند، همگی از جمله این ذی‌نفعان هستند.

اطمینان از این که تصمیمات دولت تحت تأثیر منافع خصوصی مقامات دولتی قرار نگرفته باشد، نگرانی جاری شهروندان هر کشوری است. به طور کلی هر جامعه‌ای حق دارد، انتظار داشته باشد که همه مقامات دولتی وظایف خود را به شیوه‌ای منصفانه و بی‌طرفانه انجام دهند و تصمیماتی که اتخاذ می‌کنند تحت تأثیر منافع شخصی، وابستگی‌های فامیلی یا احتمال نفع یا ضرر شخصی نباشد. آنچه خصوصی‌سازی را به تعارض منافع پیوند می‌زند، به مشارکت طلبیدن بخش خصوصی توانمند در اداره بنگاه‌های دولتی و تسهیل فرایندها برای فعالیت این بخش است. بر این اساس هر گونه اقدامی در هر مرحله از خصوصی‌سازی شامل قیمت‌گذاری، واگذاری و نظارت پس از آن که به نفع گروهی خاص و نه منافع عموم مردم باشد نه تنها کل فرایند خصوصی‌سازی را با شکست مواجه می‌کند، بلکه منابع عمومی را که متعلق به تمام مردم است به هدر می‌دهد. از دست دادن مزایا و منافع، موجب بروز مقاومت ذی‌نفعان دولتی در برابر خصوصی‌سازی می‌شود.

گزیده اخبار، تحلیل‌ها و گزارش‌های هفته گذشته در حوزه تعارض منافع به این شرح است:

 محمدرضا رضایی کوچی، رئیس کمیسیون عمران مجلس گفت: ساختمان متروپل به صورت مشارکتی بین بخش خصوصی و شهرداری آبادان در حال ساخت بوده است و در وهله اول تعارض منافع مشهود است. شهرداری خود در ساخت این پروژه شریک بوده اما از طرف دیگر وظیفه نظارتی را نیز بر عهده داشته است.

 در دومین روز رویداد خصوصی‌سازی در اقتصاد ایران، کاتارزینا سرزک، استاداقتصاد دانشگاه پوزنون لهستان با تشریح تعارض منافع در شرکت‌های دولتی، گفت: بنگاه دولتی فی نفسه خللی در اقتصاد ایجاد نمی‌کنند اما آنچه در اقتصاد دولتی مهم است، تصاحب بنگاه‌های اقتصادی توسط سیاستمداران است.

❁ اقبال شاکری، عضو کمیسیون عمران مجلس از تدوین طرحی در مجلس با موضوع ساماندهی اجاره بهای مسکن خبر داده که بر اساس آن در راستای کاهش تعارض منافع قانون پیشنهاد داده که تعرفه بنگاه‌های معاملات ملکی از سوی وزارت راه و شهرسازی طی آیین نامه اجرایی اعمال شود.

❁ عباس مقتدایی، رییس هیئت تحقیق و تفحص مجلس از شرکت آتیه صبا از راه اندازی سایتی برای دریافت گزارش‌های مردمی از تعارض منافع در شرکت آتیه صبا از زیرمجموعه‌های صندوق بازنشستگی کشوری خبر داده است.

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی - ۸ خرداد ۱۴۰۱

مشروح اخبار، گزارش‌ها و تحلیل‌های هفته

❖ هوشمندسازی خدمات سازمان تامین اجتماعی در جهت رفع تعارض منافع ❖

میرهاشم موسوی (مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی) - ۱ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی

در راستای تسهیل امور بیمه شدگان شاهد کاهش مراجعات حضوری بودیم. سامانه جدیدی برای ثبت لیست‌های بیمه‌ای کارفرمایان راه اندازی شده که اعتراضات را به حداقل می‌رساند. همچنین ابلاغ‌های کارفرمایان در سامانه جدید در صندوقی واحد انجام می‌شود. یکپارچگی در سامانه‌های بیمه‌ای، بانکی و مالیاتی به زودی انجام می‌شود و سامانه جدید افقی روشن در این زمینه است که شرایط را برای ارائه خدمات بهتر به بیمه شدگان و کارفرمایان فراهم می‌کند. بیش از یک میلیون کارگاه در سامانه جدید ثبت نام کرده اند و تعداد کمی باقی مانده که بزودی انجام می‌شود. کار بزرگی بود که با صدای کم اجرا شد اما دستاوردهای زیادی داشت که این اقدام در راستای شفافیت و تعارض منافع انجام شد.

[خبرگزاری مهر](#)

❖ هزینه ضعف نظارتی یا تعارض منافع را مردم نباید بپردازند ❖

مراد راهداری (عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور) - ۱ خرداد ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

می‌گویند وقتی ارزش ترجیحی داده می‌شود، نظام رقابتی مختل و سبب عدم کارآمدی می‌شود، این مطلب البته غلط نیست، ولی برای شرایط عادی است، نه جنگی و اضطراری. اختصاص به سبد خوراکی مردم مثل مرغ، تخم مرغ، لبنیات و وابسته به آنها و آثار تبعی آن ندارد، چرا صنعت خودرو یا لوازم خانگی را آزاد نمی‌کنند تا بهره‌وری صنایع داخلی را مردم شاهد باشند؟! تولید تخم مرغ و مرغ یا خودرو بیشتر با بهره‌وری پیوند دارد؟! معضل اقتصاد ایران را باید در تعارض منافع نیز دید. همچنین برهان می‌آورند که نظام ترجیحی نرخ ارز فسادآور است، با یارانه تولید می‌کنند، اما با نرخ آزاد می‌فروشند، یا دلار تخصیصی را جای دیگری هزینه می‌کنند و از مابالتفاوت آن سود می‌برند و ویژه خواری (رانت خواری) را مشاهده می‌کنیم! امروزه با دولت الکترونیک همه گردش داخلی وجوه قابل شفاف سازی است، هزینه ضعف نظارتی یا تعارض منافع را مردم نباید بپردازند! تعارض منافع از یکسو و نگاه سیاسی از سوی دیگر اجازه اجرای سیاست‌های صواب را نمی‌دهد و در نتیجه، از آنجا که انتظارات اجتماعی منتظر تغییر و بهبود است، شاهد اجرای سیاست‌هایی می‌شویم که دور از اقتضای اقتصاد ایران است و تنها برای مدتی بودجه دولت و منافع ذی‌نفعان را بزعم سیاست‌گذاران ترمیم می‌کند و اهل سیاست را به مقاصد موردی خود در امور داخلی یا روابط بین‌الملل می‌رساند.

[شفقنا](#)

❖ تعارض منافع در شرکت‌های دولتی: لزوم کاهش وزن سیاسی بنگاه دولتی ❖

کاتارزینا سرزک (استاد اقتصاد دانشگاه پوزنون لهستان) - ۲ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در دولت

در دومین روز رویداد خصوصی سازی در اقتصاد ایران، نشست تخصصی با حضور داوود دانش جعفری، حسین راغفر، کاتارزینا سرزک، وحید شفاقی و احمد میدری با موضوع خصوصی سازی و اقتصاد سیاسی برگزار شد. کاتارزینا سرزک، استاد اقتصاد دانشگاه پوزنون لهستان با تشریح تعارض منافع در شرکت‌های دولتی، گفت: بنگاه‌های دولتی در پیشبرد امر توسعه و حرکت به سمت صنعتی شدند موثر هستند، اما کارایی بسیار اندکی دارند و معمولاً نیروی انسانی آنها بیش از ظرفیت است و این شرکت‌ها معمولاً به دلیل دسترسی به رانت بهره‌وری لازم را ندارند. وزن سیاسی بنگاه‌های اقتصادی دولتی بیش از وزن اقتصادی آنها است. از سال ۲۰۰۰ میلادی کشورهای در حال توسعه به دنبال گسترش شرکت‌های دولتی بودند. علی‌رغم انجام خصوصی سازی در اروپا اما ما همچنان شاهد فعالیت قابل توجه این شرکت‌ها در قاره سبز نیز هستیم. بنگاه‌های دولتی نه خوب هستند نه بد و آنچه در رشد اقتصادی کشورها موثر است رفتارهای اجتماعی و فرهنگی است و اگر روند بهره‌وری بنگاه‌های دولتی افزایشی و نظارت بر آنها کامل و دقیق باشد نقش مهمی در توسعه اقتصادی ایفا می‌کنند. با این حال در اقتصاد دولتی، دولت، قانون‌گذار، مجری و مالک است و این موضوع رانت به همراه دارد و به بخش خصوصی آسیب وارد می‌کند. بنگاه دولتی فی‌نفسه خللی در اقتصاد ایجاد نمی‌کند اما آنچه در اقتصاد دولتی مهم است، تصاحب بنگاه‌های اقتصادی توسط سیاستمداران است. ما باید قوانینی وضع کنیم و هزینه حضور سیاست در اقتصاد را افزایش بدهیم و فضا را برای حضور مدیران غیر دولتی در شرکت‌های دولتی فراهم کنیم. ایجاد نهاد دولتی با کیفیت شرط اصلی تأثیرگذاری مثبت بنگاه‌های دولتی در رشد اقتصادی است. باید قوانین و سیاست‌های مالکیتی تفکیک شوند. باید اطلاعات مالی بنگاه‌های دولتی با دقت کنترل و تحلیل شود و حتماً در انتخاب مدیران شایسته سالاری رعایت بشود.

[بایگه سازمان خصوصی‌سازی](#)

❖ استعفایی در ورزش: برای رفع تعارض منافع؟ ❖

غلام محمد علیپور (عضو سابق هیئت مدیره پرسپولیس) - ۲ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در ورزش

غلام محمد علیپور عضو هیئت مدیره پرسپولیس پس از حدود ۲ سال حضور در این باشگاه از سمت خود استعفا داد. او در تازه‌ترین مصاحبه خود گفت: "به دلیل اینکه قانون اجازه نمی‌دهد همزمان رئیس فدراسیون و عضو هیئت مدیره شرکت‌های دولتی باشم و همچنین تعارض منافع استعفا دادم."

[وانانیوز](#)

❖ ناظران تعارض منافع، خودشان ذینفع هستند ❖

احمد عابدینی (معاون سابق دبیر شورای عالی آموزش و پرورش) - ۲ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

بحث تعارض منافع صرفاً مربوط به آموزش و پرورش نیست و آموزش و پرورش از جهاتی کمتر در معرض این مسأله قرار دارد اما به هر حال اگر ما ستاد در آموزش و پرورش و حوزه‌های علمی، اجرایی و مدارس را تقسیم‌بندی کنیم شاید در همه بخش‌های حوزه‌های ستادی زمینه استفاده از تعارض منافع وجود داشته باشد. اکنون در بحث نوسازی، ساخت و ساز ادارات، مدارس مواردی از این دست هم دیده شده است. در حوزه کتاب‌های درسی هم این موضوع واضح است. چطور کتابی که تألیف نشده راهنمای آن در بازار چاپ می‌شود و به فروش می‌رسد؟ اطلاعات این کتاب‌ها در دست افراد معدودی بوده و تعداد انگشت‌شماری از اشخاص در این زمینه مسئولیت دارند. در مدارس دولتی همه آزمون‌ها از سوی مؤسسات برند برگزار می‌شود و از امکانات مدرسه بدون اینکه یک ریال هم بدهند استفاده می‌کنند، آیا این تعارض منافع ندارد؟ یا مدیری که به دانش آموزان خود تأکید می‌کند حتماً باید کتاب‌های فلان مؤسسه را خریداری کنند. ده‌ها و صدها هزار نفر دیگر که صلاحیت ندارند وارد آموزش و پرورش می‌شوند. در حال حاضر نیز ۴۹۰ تا ۵۰۰ هزار نفر نیروی غیرواجد صلاحیت از مسیرهای خارج از سیستم وارد شده‌اند. باید نمایندگان مجلس در پیشگاه خداوند پاسخ دهند زیرا آدم‌هایی را در مقابل فرزندان ما قرار داده‌اند که آنها را از مسیر تربیت خارج می‌کند؛ به دلیل اینکه یک نماینده به خاطر دوست یا بستگان خود یک قانون را متمم زده است. اعضای مجلس حق ورود به این مسائل را ندارند که بیایند از این طریق افرادی را به آموزش و پرورش وارد کنند که صلاحیت ندارند.

[روزنامه ایران](#)

❖ اولین جلسه مدیریت تعارض منافع و کمیته سلامت اداری بهزیستی همدان ❖

سازمان بهزیستی کشور - ۲ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی

با حضور مدیر کل و معاونین و رئیس و کارشناس دفتر بازرسی و مدیریت عملکرد و رئیس اداره فن آوری اداره کل بهزیستی همدان در دفتر مدیرکل بهزیستی همدان برگزار شد. در این جلسه بر لزوم هم‌فکری معاونین و دفاتر و واحدها برای تعیین مصادیق تعارض منافع و راهکارهای مقابله با آن بحث و گفتگو شد و مصوباتی مبنی بر تشکیل کارگروه مدیریت تعارض منافع در استان به تصویب رسید و قرار شد معاونتها و دفاتر هر کدام پیشنهادهای خود را به دفتر بازرسی و مدیریت عملکرد ارسال نمایند.

[پایگاه سازمان بهزیستی کشور](#)

❖ نباید سرنوشت مردم به منافع گروهی خاص گره زده شود ❖

مهدی اسلامپناه (رئیس سازمان ملی استاندارد) - ۳ خرداد ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

سازمان ملی استاندارد به عنوان ساختاری برای ارزش نهادن به حقوق مردم و مصرف کنندگان و تعیین کیفیت تولیدات است و در واقع نقش یک امانتدار و مدافع حقوق مردم را ایفا می کند. مدیریت تعارض منافع باید به گونه ای باشد که زمینه های فساد و ستیز را از بین ببرد و نباید سرنوشت مردم به منافع گروهی خاص گره زده شود. ما در مجموعه سازمان استاندارد باید تمام تلاش خود را در جهت شفاف سازی امور برای مردم انجام دهیم.

[پورتال سازمان ملی استاندارد](#)

❖ سازمان های خیریه چگونه تعارض منافع را مدیریت کنند؟ ❖

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه - ۳ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه مدنی و انجمنی

کتابچه «مدیریت تعارض منافع در سازمان های خیریه» توسط مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه منتشر شد. این کتابچه گردآوری و ترجمه ای است از متون راهنمای مدیریت تعارض منافع که توسط کارشناسان این حوزه در کشورهای استرالیا، انگلستان و ولز، و ایرلند تألیف شده اند و اصول کلی مدیریت تعارض منافع در خیریه ها و موارد کاربست این اصول را تشریح می کند. در برخی موارد نیز استثنائاتی که سازمان های خیریه بایستی بنا به شرایط سازمانی خاص خود مدنظر قرار دهند، در این کتابچه مورد اشاره قرار گرفته اند. هم چنین بخش قابل توجهی به وظایف و مسئولیت های مدیران یا متولیان سازمان های خیریه و تصمیم گیری های آنها می پردازد. نکته ای کلیدی که در سرتاسر این کتابچه مورد تأکید قرار گرفته است، این است که متولیان و مدیران خیریه ها بایستی تمامی اقدامات و تصمیمات خود در یک سازمان خیریه را به منافع آن سازمان معطوف سازند و از هرگونه تداخل یا تعارض این منافع با منافع شخصی خود یا نزدیکان خود اجتناب ورزند.

تعارض منافع یکی از این مسائل است که در روند فعالیت تمامی نهادهای حاکمیتی و مردمی و همچنین افرادی که در بخش های دولتی، خصوصی و داوطلبانه فعالیت دارند، ممکن است پدیدار شود. عدم مدیریت تعارض منافع می تواند موجب ایجاد اختلال در فعالیت حرفه ای و تحقق خیر عمومی شود و در برخی شرایط به فساد و سوءاستفاده ی خواسته و ناخواسته منجر شود. مدیریت تعارض منافع در خیریه ها علاوه بر آنکه موجب تقویت رضایت و اعتماد عمومی مردم نسبت به این نهادهای حمایتی مردمی می شود، در بهبود تعاملات دوسویه میان خیریه ها و دستگاه های اجرایی و نهادهای حاکمیتی نیز موثر است و سبب شفافیت و روالمندی این همکاری ها می شود.

[مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه](#)

❖ انتصاب رئیس شورای هماهنگی بانک های دولتی به مدیریت یک بانک خصوصی ❖

پایگاه خبری راز پول - ۳ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام بانکی

نام «قیطاسی» در زمان مدیرعامل پیشین بانک ملی بر سر زبان ها افتاد زمانی که او رئیس شورای هماهنگی بانک های دولتی و نیمه دولتی بود. بر اساس قانون دبیری کانون بانک های دولتی شغل محسوب نمی شود بر همین اساس «قیطاسی» بازنشسته توانست بدون مواجه با محدودیت های قانونی این کرسی را به دست آورد. اما وی با پذیرش مسئولیت مدیرعامل بانک دی از سال گذشته گستره فعالیت ها را افزایش داده است. همزمانی اشغال مسئولیت های مدیرعاملی یک بانک خصوصی و دبیری شورای هماهنگی بانک های دولتی و نیمه دولتی این روزها موضوع تعارض منافع را در کارکردهای «قیطاسی» نمایان کرده؛ سوال این است که چطور می شود فردی هم منافع بانک های دولتی را پیگیری کند و هم حقوق صاحبان سهام یک بانک خصوصی را مورد صیانت قرار دهد. اگر او به سهام داران خود در بانک دی متعهد است پس ملزم به خدمت گرفتن تمام انرژی خود در این راستا است. این پرسش مطرح است که حضور مدیرعامل یک بانک خصوصی در شورای هماهنگی بانک های دولتی و نیمه دولتی این موقعیت را از مدیران عامل سایر بانک های خصوصی سلب نمی کند که با قرار گرفتن در این کرسی بتوانند از منابع لایتنه های دولت در بانک های دولتی در بازار بین بانکی به نفع بانک خود بهره گیری غیر رقابتی و کم هزینه ای داشته باشند؛ به نحوی که سایر بانک های خصوصی نتوانند از این بازار منافع سهام داران خود را حداکثر سازند؟

[پایگاه خبری راز پول](#)

❖ رسانه ها در هنگام تعارض منافع باید منافع مردم را مطالبه کنند ❖

محمد مهدی اعلائی (استاندار قزوین) - ۴ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه فرهنگ و رسانه

یکی از ظرفیت های اصلی قزوین و موجودی های منحصر به فرد این استان دولتخانه صفوی است و طبیعتاً آزادسازی و بازسازی این دولتخانه و بافت تاریخی نیازمند از بین رفتن بخشی از بناهای ساخته شده جدید در این مجموعه باشد. اعتراض احتمالی افراد به از بین رفتن این بناهای جدید، نگاه توسعه ای و در مسیر پیشرفت استان نیست و قطعاً در فضای مدیریتی استان دولت در خصوص تصمیم گیری کرده و این تصمیم گیری را متناسب با منافع مردم و استان اتخاذ می کند. رسانه مؤثر و پویا و رسانه مردمی می تواند این گره ها را باز کند. در تعارض منافع ها رسانه باید منافع مردمی را تبیین و مطالبه مردم را دنبال کنند. تعارض منافع همیشه تعارض منافع اقتصادی نیست و منافع می تواند حتی تعارض در باورهای متفاوت در مورد منافع مردم باشد. مطالبه گری از مسئولین خوب است اما لزوماً این مطالبه گری نباید محدود به مسئولین باشد بلکه در برخی حوزه ها باید از مردم نیز مطالبه گری کنیم.

[خبرگزاری مهر](#)

❖ تعارض منافع و خشم عمومی علیه پاداش‌های دریافتی بانکداران ❖

افسانه شرکت (کارشناسی مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه) - ۴ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در نظام بانکی

استدلالی که شرکت‌های سرمایه‌گذاری / مدیران دارایی، مدیران ارشد یا معامله‌گران بانک‌های سرمایه‌گذاری سهامی عام در خصوص تشویق‌های سالانه‌شان ارائه می‌دهند آن است که در صورت عدم پرداخت چنین تشویق‌هایی بهترین کارمندان‌شان آنجا را ترک کرده و به شرکت‌های سرمایه‌گذاری خصوصی یا صندوق‌های پوششی خواهند پیوست. ضرر کننده اصلی این انتقال سهامداران و مشتریان عمومی بانک‌ها هستند که چنین استعدادهایی را از دست خواهند داد. بنابراین در اینجا تهدید آن است که در صورت عدم پرداخت پاداش، کارمندان بانک‌های سهامی عام را ترک خواهند کرد. اگر فرض کنیم کارمندی که چنین تهدیدی را می‌کنند در زمره مستعدترین افراد در حرفه خود هستند، در این شرایط نیز نویسنده معتقد است با این تهدید بانکداران شرکت‌های عمومی ارشد خود را در معرض تعارض منافع جدی قرار داده‌اند. آن‌ها تکالیفی را که از جانب کارفرمایانشان عهده‌دار هستند نقض می‌کنند. سه نکته در اینجا وجود دارد که باید به آن‌ها تأکید کرد: ۱- این عمل تهدید است که تعارض منافع ایجاد می‌کند و نه عمل ترک محل کار عمومی. تعارض منافع باید انجام نقش توسط امانت‌دار به شیوه‌ای وفادارانه را از بین ببرد. بدین معنا که در صورت عدم دریافت اجرت‌های بالاتر وی کاری می‌کند که به کارفرمایش آسیب برساند. ۲- این تهدید ناشی از منفعتی است که منشأ بیرونی نسبت به نقشش دارد. ۳- این نوع تعارض منافع ناشی از انجام هم‌زمان دو نقش معامله‌گری و مشاور سرمایه‌گذاری است.

تعارض منافع درونی زمانی ایجاد می‌شود که انواع پاداش-های دریافتی بانکدار در درون نقشش به‌عنوان مشاور، سرمایه‌گذار یا معامله‌گر او را در تعارض با کارفرمایانش یعنی مشتریان یا سهامداران آن بانک قرار دهد. **تعارض منافع بیرونی** ناشی از مشوق‌ها و پاداش‌هایی است که فرد در بیرون نقشش به دست می‌آورد. این پاداش‌ها می‌تواند رابطه فرد با کارفرمایش را مخدوش کند. این نوع از تعارض منافع از نوع اول جدی‌تر است. در اینجا تهدید بانکدار به ترک شرکت از نوع تعارض منافع بیرونی است زیرا منشأ پاداش بالاتر یک شرکت خصوصی است که نسبت به مکان محل فعالیت بانکدار بیرونی به حساب می‌آید.

در اینجا این سؤال مطرح می‌شود که اگر تقاضای حقوق بیشتر کردن و رفتن به جای دیگر تعارض منافع است بنابراین کل بازار کار یک تعارض منافع بزرگ است. چراکه وکلا، پزشکان یا هر شخص دیگری نیز می‌تواند در شغل خود همین تهدید را کند. پاسخ نویسنده به این سؤال منفی است. وی معتقد است موقعیت کارکنان بانک‌های سرمایه‌گذاری سهامی عام به چند دلیل منحصر به فرد است.

این یادداشت خلاصه فصل پانزدهم کتاب مدیریت تعارض منافع با عنوان «تعارض منافع در حکمرانی جهانی، دولتی و شرکتی» است که توسط مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه ترجمه و منتشر شده است.

❖ در ایران حتی یک سطر درباره تعارض منافع نداریم! ❖

احمد خرم (رئیس پیشین سازمان نظام مهندسی ساختمان) - ۴ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

هشت سال پیش ما به وزارتخانه راه و شهرسازی مراجعه کردیم و داوطلب شدیم که به عنوان عامل چهارم نسبت به تهیه طرح جامعه مسکن با استفاده از بهره گیری از تجربه مشاور و کارشناسان خارجی اقدام کنیم. براساس تحقیقات بانک جهانی که نتایج آن پنج سال پیش اعلام شده، کشورهایی که مطابق سند توسعه حرکت نمی کنند و از مشاوران ذی صلاح طرح بهره نمی گیرند برای اجرای طرح های توسعه ای شان دو و نیم برابر بیشتر از کسانی که طرح توسعه ای دارند باید هزینه صرف کنند که این امر سبب ائتلاف منابع و کاهش بهره وری می شود. با هزینه های ساخت اعلام شده امکان تولید مسکن با کیفیت وجود ندارد. متأسفانه کسانی که تعارض منافع دارند چوب لای چرخ می گذارند و مانع از انجام کارها می شوند. در کشورهایی مثل کانادا یک کتاب ۱۴۰ صفحه ای درباره تعارض منافع نوشته می شود این در حالی است که ما در ایران حتی یک سطر درباره تعارض منافع نداریم.

[خبرگزاری برنا](#)

❖ تضاد منافع حضور بازنشسته های برق در باشگاه فرهنگی ورزشی برق تهران ❖

بخش «با بینندگان» برق نیوز - ۴ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در صنعت برق

باشگاه فرهنگی، ورزش و رفاهی با مالکیت شرکت برق منطقه ای تهران بعنوان مستأجر شرکت برق منطقه ای تهران موظف به پرداخت اجاره بهای تعیین شده می باشد. تعیین میزان اجاره بهای سالیانه توسط کارشناسان دفتر حقوقی شرکت برق منطقه ای تهران و معمولاً با اغماض و تخفیف صورت می پذیرد. اگر چه برون سپاری خدمات ورزشی و رفاهی کارکنان و خانواده های شرکت برق منطقه ای تهران، علت اصلی موجودیت این باشگاه است، اما تنها بخش بسیار محدودی از جامعه هدف برق تهران از امکانات این مجموعه بهره مند گردیده و این باشگاه علی رغم آنچه در اساسنامه بعنوان هدف اصلی ذکر شده، تبدیل به یک بنگاه اقتصادی شده که اگر چه فاقد سهام است، اما آورده های قابل ملاحظه آن حوزه علاقه مندی بسیاری از مدیران بازنشسته صنعت برق بوده و هست. درآمدهای باشگاه مورد احصاء کار فرما قرار نمیگیرد بلکه با استفاده از ابزارهای ارتباطی، بخش عمده اجاره بهانیز به صورت حقیقی پرداخت نمیشود. باشگاه صنعت برق، مأمّن و اتاق خلوت بازنشستگان شده است. در دو سال گذشته تقریباً بیشتر مدیرانی که در شرکت برق بازنشسته شده اند بصورت دائم یا منقطع در باشگاه حضور داشته اند. همانگونه که کاملاً مشخص است تمامی مدیرانی که قبلاً به عنوان کارفرما، وظیفه ممیزی صورت وضعیتها و پایش فعالیت های باشگاه را عهده دار بوده اند اینک در کسوت پیمانکار مقابل کارفرما قرار گرفته اند که این امر نمونه بارز تضاد منافع میباشد.

[برق نیوز](#)

❖ از حادثه متروپل عبرت بگیریم و منافع عمومی را کنار منافع شخصی ببینیم ❖

حمید سفیدگر (رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان مازندران) - ۵ خرداد ۱۴۰۱
 ◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

بحث داغ سالهای اخیر در سطح کشور را موضوع تعارض منافع که توسط دکتر آخوندی پایه گذاری شد. همه ما باید تلاش کنیم تا در معرض تعارض منافع قرار نگیریم و تلاش کرده تا فرهنگ ترجیح منافع عمومی به منافع شخصی را رواج دهیم. باید از حادثه ریزش ساختمان متروپل درس عبرت بگیریم و امیدارم روزی جامعه به بلوغ فکری برسیم که منافع عمومی را در کنار منافع شخصی ببینیم تا شاهد تکرار همچون حوادثی نباشیم.

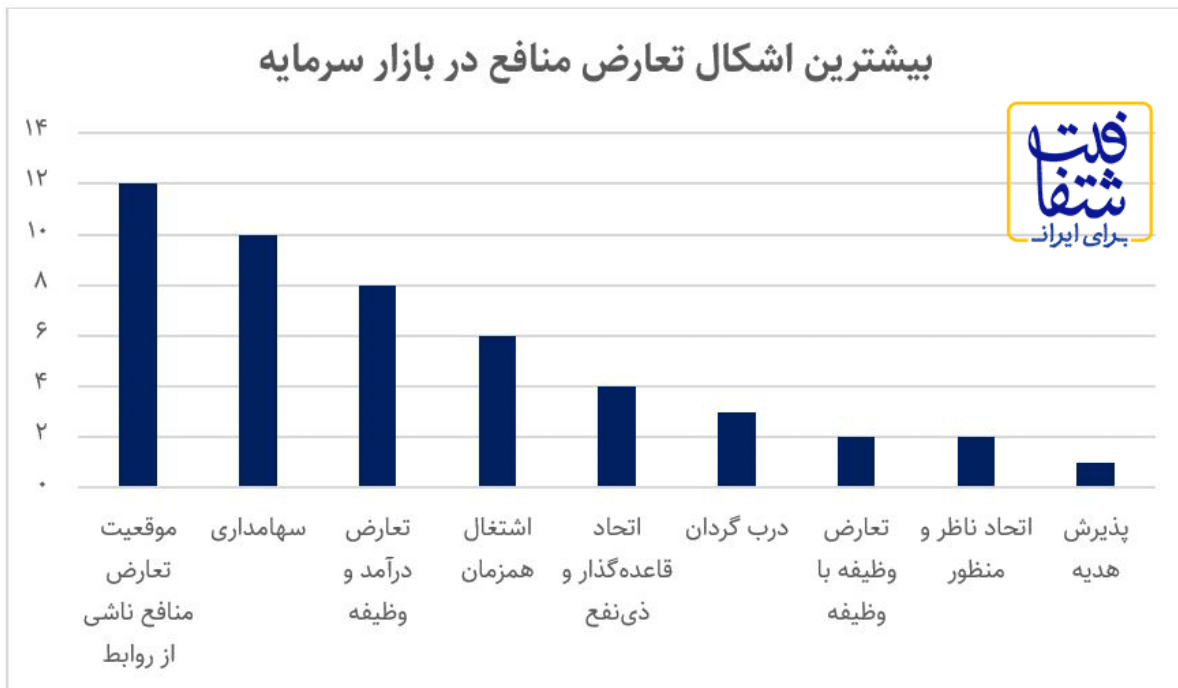
[پایگاه سازمان نظام مهندسی ساختمان مازندران](#)

❖ بیشترین اشکال تعارض منافع در بازار سرمایه ❖

اندیشکده شفافیت برای ایران - ۵ خرداد ۱۴۰۱
 ◀ تعارض منافع در بازار سرمایه

بیشترین اشکال تعارض منافع (به جز مواردی که با عنوان سایر شناخته شده است) در بازار سرمایه در جدول زیر مشخص شده اند. ۲۲ مورد از موقعیت‌های تعارض منافع با عنوان سایر شناخته شده اند. موقعیت تعارض منافع ناشی از روابط و سپس سهامداری جزء اشکال پر تکرار تعارض منافع در بازار سرمایه ایران بوده اند.

[اندیشکده شفافیت برای ایران](#)

❖ تعارض منافع، مشکل اصلی کشور در حوزه اقتصادی است ❖

محمد رضا صباغیان بافقی (نماینده مهریز، بافق، بهاباد، مروست، خاتم و ابرکوه در مجلس)

۶ خرداد ۱۴۰۱

◀ کلیات تعارض منافع

تا تعارض منافع در سطح کشور وجود داشته باشد حل مشکلات اقتصادی سخت به نظر می‌رسد. برای حل همیشگی مشکلات اقتصادی در کشور باید موضوع تعارض منافع که به سود برخی افراد است برچیده شود و مسئولان برای حل مسایل و نیازهای مردم اقدام مناسب انجام دهند. برخی افراد که خود باید طبق قانون، کار نظارت بر حل مشکلات اقتصادی را انجام دهند به دلیل تعارض منافع اقدام لازم ندارند؛ برای حل مشکلات مختلف مردم به خصوص در حوزه اقتصادی شعار و ادعا وجود دارد ولی وجود تعارض منافع مانع حل مسایل است. یکی از مهمترین و ریشه‌ای‌ترین کارها برای حل مشکلات مختلف کشور و حوزه اقتصادی است که از تعارض منافع به جد در کشور جلوگیری شود.

[خبرگزاری ایرنا](#)

❖ ریزش متروپل: تعارض منافع مشهود است ❖

محمد رضا رضایی کوچی (رئیس کمیسیون عمران مجلس) - ۷ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

ساختمان متروپل به صورت مشارکتی بین بخش خصوصی و شهرداری آبادان در حال ساخت بوده است و از نظر بنده در وهله اول تعارض منافع مشهود است. شهرداری خود در ساخت این پروژه شریک بوده اما از طرف دیگر وظیفه نظارتی را نیز بر عهده داشته است در صورتی که باید یک دستگاه نظارتی دیگر برای پروژه‌های مشارکتی در نظر گرفته شود. طراحی برای ساخت ۴ طبقه صورت گرفته بوده ولی در حین اجرای پروژه طبقات بیشتری به ساختمان اضافه می‌شود بدون آنکه نقشه اولیه و محاسبات اولیه تغییری داشته باشد. مهندسان ناظر که از سوی نظام مهندسی تعیین شده بودند، در این زمینه تذکر داده و درخواست توقف کار را می‌دهند. اما چون منافع شهرداری در این پروژه بوده به این تذکرات توجهی نشده است. در این مرحله ناظرین اولیه انصراف داده و ناظرین دیگری تعیین می‌شوند. سوال اصلی این است که زمانی که مهندس ناظر درخواست توقف پروژه را می‌دهد، وظیفه شهرداری چیست؟

در گزارشی که از سوی کمیسیون عمران مجلس برای قرائت در صحن مجلس و ارجاع به قوه قضاییه تهیه می‌شود از نظر ما شهرداری کاملاً متخلف است. نظام مهندسی در سطح استان و در سطح کشور هم دچار کم کاری هایی بوده است. وزارت راه و شهرسازی نیز به عنوان ناظر عالی کار خود را به درستی انجام نداده است.

[خبرگزاری ایسنا](#)

❖ تعرفه بنگاه‌های معاملات ملکی توسط وزارت راه و شهرسازی تعیین شود ❖

اقبال شاکری (عضو کمیسیون عمران مجلس) - ۷ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در اصناف

در طرح ساماندهی اجاره بها افراد باید اجاره نامه خود را در سامانه املاک و اسکان ثبت کنند و این موضوع اصل طرح جدید است. بنگاهداری در صورت عدم ثبت اطلاعات در سامانه، باید جریمه بدهد و یک سال هم محرومیت از کسب خواهد داشت و برای بار دوم، محرومیت دائم از کسب و کار شامل چنین بنگاهی می‌شود. با این کار، اطلاعات کل کشور به دست می‌آید و اگر افراد در این سامانه اطلاعات را ثبت کنند، حمایت‌هایی مثل ۵۰ درصد تخفیف عوارض نوسازی و مالیاتی، وام نوسازی با سود کم و اقساط بلندمدت و همچنین قرار گرفتن در اولویت وام دهی را خواهند داشت. جزئیات این طرح پس از نهایی شدن در کمیسیون عمران به صحن علنی ارسال خواهد شد.

تفکیک تعرفه بنگاه‌های معاملات ملکی از میزان اجاره بها دیگر رویکرد این طرح است چراکه بنگاه‌ها از یک سو درصدد کاهش قیمت برای کمک به مستاجران و از طرفی دیگر درصدد افزایش قیمت برای دریافتی بیش‌تر خود هستند. به طور حتم این مسئله موجب تعارض منافع خواهد شد.

در راستای کاهش تعارض منافع قانون پیشنهاد داده است که تعرفه بنگاه‌های معاملات ملکی از سوی وزارت راه و شهرسازی طی آیین نامه اجرایی اعمال شود.

[روزنامه رسالت](#)

❖ فراخوان سوت‌زنی تعارض منافع در شرکت آتیه صبا ❖

عباس مقتدایی (رئیس هیئت تحقیق و تفحص مجلس از شرکت آتیه صبا) - ۷ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در حوزه تعاون، کار و رفاه اجتماعی

رئیس هیئت تحقیق و تفحص از آتیه صبا در مجلس از مطلعین درخواست کرد تا اطلاعات خود درباره این تفحص را به قوه مقننه ارائه کنند. مجلس شورای اسلامی بر اموال بازنشستگان حساس است و فلسفه تصویب این تحقیق و تفحص نیز همین بود. نباید اجازه داد اموال بازنشستگان مورد دست اندازی قرار گیرد.

از همه مطلعین، کارکنان، صاحب نظران و... دعوت می‌شود مصادیق تخلف، تبانی و سوءاستفاده، بروز تعارض منافع و انحصارگرایی، جلوگیری از شفاف‌سازی تصمیمات و اقدامات و... و همچنین شکایات خود را ثبت و گزارش نمایند. اطلاعات افراد به عنوان گزارش دهنده در نزد هیئت تحقیق و تفحص مجلس محرمانه می‌باشد و هیچ فرد یا گروهی از آن مطلع نمی‌گردد. افراد می‌توانند از طریق سایت https://www.parliran.ir/fa/tafahos_atiye و همچنین شماره ۰۹۹۳۴۰۳۳۰۶۰ در شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها با این هیئت مرتبط شوند.

[خبرگزاری تسنیم](#)

❖ مدل نامناسب خصوصی سازی و تعارض منافع بخشی نگری در راه آهن ❖

عباس قربانعلی بیک (کارشناس حمل و نقل) - ۷ خرداد ۱۴۰۱

◀ تعارض منافع در خصوصی سازی

شورای عالی اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۸ مهر ۱۳۸۸، بنا به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی و ... آیین نامه سهم بهینه بخش های دولتی و غیردولتی در فعالیت های راه و راه آهن را تصویب نمود.

شرکت رولندبرگر هم در صفحه ۵۰ گزارش به واگذاری ۲۰٪ لکوموتیوها اشاره نموده و تلاشهای واگذاری را ناکام خوانده است. این شرکت در ص ۷۳ گزارش با ذکر تجربیات چند کشور (آمریکا، کانادا، ژاپن، روسیه، چین، آلمان، فرانسه و انگلیس)، ۳ پند را در ص ۷۴ استخراج نموده و خصوصی سازی با الگوی تفکیک عمودی را سبب نتایج منفی، تعارض منافع، افزایش هزینه و کاهش راندمان و راهکار افزایش کارایی منابع و پرسنل را افزایش بهره وری، رضایت مشتری و خوش قولی ذکر نموده است.

در راه آهن به ویژه در مسیرهای داخلی درجه پیچیدگی و تعامل در سطحی بالاتر از دیگر بخش ها بوده و تصمیمگیری بهینه را بسیار دشوارتر ولی موثرتر می سازد، لذا در مراکز تحقیقات ریلی بیش از سایر بخش ها، علاوه بر متخصصین بخشی با دانش ژرف، باید افراد چند تخصصی با تجربه زیاد، دانش کافی در حوزه های اصلی و با گردش کاری متناسب حضور داشته باشند. اواخر دهه هفتاد پس از نتایج چشمگیر مرکز تحقیقات با این قابلیت، برای از بین بردن کارایی در عین حال حفظ ظاهر آن و سهولت اتخاذ تصمیمات خودکامه و مستقل سه گام برداشته شد که اولین گام حذف دفتر کنترل کیفیت و تشکیل دفاتر مهندسی و نظارت ابتدا در حوزه فنی زیربنایی و سپس ناوگان و ... بود و در مرکز از چرخه گردش اطلاعات خارج گردید.

تعارض منافع بین بخشی نه فقط مرکز تحقیقات را از ورود به چالش های بزرگ منع نمود بلکه ادارات کل را به مجمع الجزایر مستقل، مستبد و کم بهره تبدیل نمود (موضوعاتی چون بارمحوری، بارطولی، سرعت، طول قطار، توان به وزن، تین ۹۹۱۲۰۹). واگذاری لکوموتیوها به بخش خصوصی به دلیل تعارض منافع، هزینه بالای اجاره و کارایی کم برای بخش ریلی مخرب است، و ابتدا یا باید الگوی خصوصی سازی تغییر یابد (مانند کشورهای ژاپن، کانادا، آمریکا و ...) یا بخش تحقیقات تقویت (برای افزایش اثربخش، کارایی و بهره وری، با هدف افزایش سهم، افزایش درآمد و کاهش هزینه) و لکوموتیوها پس از بهبود واگذار گردند، در درخواست تحقیق و تفحص از راه آهن (اصل ۴۴، توقف ۴۰۰ کشنده و ...) باید به این مهم نیز توجه گردد.

تحلیل فضای مجازی: ریزش متروپل، بزنگاه تعارض منافع نهادهای عمومی و دولتی ذینفع بودن نهادهای دولتی و عمومی در حیطة وظایف حرفه‌ای فسادآور است

درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی نظیر شهرداری‌ها در سال‌های اخیر بارها به عنوان یکی از موقعیت‌های تعارض منافع سازمان‌محور از نوع درآمد-وظیفه مورد تصریح پژوهشگران بوده است. مطابق این موقعیت، کسب درآمد یک سازمان دولتی یا عمومی از حوزه‌ای که به ایفای وظیفه حرفه‌ای و اداری آن مربوط می‌شود، منجر به بروز تعارض منافع و به حاشیه رانده شدن وظیفه حرفه‌ای آن می‌شود. سال‌هاست که صاحب‌نظران کسب درآمد شهرداری‌ها از تخلفات ساختمانی را عاملی در ایجاد سازه‌های بی کیفیت و ناامن شهری و بدقوارگی معماری و نمای شهرها می‌دانند. فاجعه ریزش ساختمان متروپل آبادان و پرده برداشتن از مشارکت و نفع مالی شهرداری آبادان در این پروژه بار دیگر توجه‌ها را در توییتر به عنوان یک از کانون عرصه عمومی ایران به مسئله تعارض منافع مذکور جلب کرده است.

متروپل در کانون توجه توییتری‌ها

در هفته گذشته، بیشترین توییتهای کاربران فضای مجازی که به مسئله تعارض منافع پرداخته، حادثه ریزش ساختمان متروپل آبادان را در کانون توجه خود قرار داده‌اند. محور واحدی در تمام این توییتهای مشهود است، آن هم در وهله اول، تعارض منافع شهرداری در مشارکت در ساخت این پروژه است که از سوی رئیس کمیسیون عمران مجلس به طور رسمی مورد تصریح قرار گرفت. در همین رابطه یکی از کاربران فضای مجازی چنین توییته کرد:

«تلخ‌ترین خبری که امروز شنیدم این بود که شهرداری آبادان در متروپل شریک بوده است. فلذا تعارض منافع گردنه فساد در ایران است. ضمناً باید دفاتر فروش این مجتمع بازننگری شود تا ببینیم کارمندان شهرداری آبادان یا سایر سازمان‌های این شهر و نزدیکان آن‌ها مالک کدام واحدهای متروپل بوده‌اند.»

برخی کاربران از طرح مسئله فراتر رفته و راهکار اصلاح قانون برای جلوگیری از کسب درزآمد شهرداری‌ها از تخلفات ساختمانی را مطرح کردند:

«حادثه متروپل می آموزد که؛ مهمترین تعارض منافع این است که شهرداری‌ها مرجع کنترل ساخت و ساز هستند، نمی‌توانند مرجع صدور و وصول وجه پروانه باشند. یعنی درآمدشان وابسته به کنترل نکردن یاسهل نگرفتن و تخلف در برخی اوقات باشد. قانون باید اصلاح شود و الا وضعیت ساخت و ساز همچون گذشته خواهد بود.»

در لایه‌ای دیگر، کاربر توییتری از مسئله ریزش متروپل به فسادانگیز بودن پروژه‌های مشارکت عمومی-خصوصی پل زده است:

«متروپل نمونه‌ای از تعارض منافع موجود در پروژه‌های مشارکتی با شهرداری‌ها و روایت فساد موجود در چنین پروژه‌هایی است. از پروژه‌های مشارکتی خصولتی باید ترسید. نمونه‌های بسیاری از این دست پروژه‌ها را در شهرهای مختلف می‌توانید ببینید که تماما ختم به غارت اموال عمومی شده است. در این پروژه‌ها معمولا به نام آبادانی شهر از جیب مردم هزینه می‌شود برای به عرش رساندن فرد یا افرادی خاص...»

آگهی مناقصه شرکت آماتیس

شرکت آماتیس در نظر دارد عملیات اجرایی سازه بتنی پروژه سبکو ۲ واقع در شهر جدید برند شامل اجرای سازه بتنی پروژه با زیربنای حدود ۳۶۸۰۰ متر مربع در چهار بلوک ۱۰ و ۱۳ طبقه را از طریق مناقصه عمومی به صورت ۵۰٪ تهاجر با املاک پروژه سبکو ۲ و ۵۰٪ نقد به پیمانکار واحد شرایط واگذار نماید. تامین مصالح مصرفی اجرایی عملیات به عهده کارفرما می‌باشد. لذا از واجدین شرایط دعوت به عمل می‌آید تا رزومه، لیست و اسناد اموال، ماشین آلات، گواهینامه‌های صلاحیت مقنوش به مهر و امضای مدیر عامل را جهت بررسی به دفتر شرکت آماتیس به نشانی: شهرک راه آهن، ابتدای بلوار امیرکبیر، بعد از بانک مسکن، بلاک ۱۱، طبقه اول ارسال نمایند. پس از بررسی مدارک ارسالی، از واجدین شرایط جهت شرکت در مناقصه محدود دعوت به عمل خواهد آمد.

شماره تماس: ۰۹۹۳۷۶۹۰۲۳۰

« روزی نیست که چنین آگهی‌ها نبینم. حقیقت اینکه تا زمانی منافع سرمایه گذار؛ پیمانکار و دستگاه نظارت شهرداری این چنین در هم تنیده باشد! پ.ن: یکی از منابع درآمدی شهرداری‌ها از محل تخلف سازنده و احکام مالی کمیسیون ماده ۱۰۰ هست!!»

کاربران دیگری هم فراتر از شهرداری، طیفی از ادارات دولتی را به شراکت و تعارض منافع در ساخت متروپل متصف کرده‌اند:

«دادستان، فرماندار، اداره راه و شهرسازی، شورای شهر و شهرداری که رسماً شریک عبدالباقی بوده (تعارض منافع) ایضا استاندار وقت استان خوزستان در حادثه #متروپل_آبادان متخلف و مجرم هستن که واحدی که مجوز ۴ طبقه داشته بدون تغییر نقشه و محاسبات ۱۰ طبقه میشه. ببینم این جماعت محاکمه میشن؟»

در نهایت، برخی کاربران نیز تعارض منافع مندرج در فاجعه متروپل را مشتق از نمونه خروار تعارض منافع در ارکان مختلف نهادی کشور می‌بینند که بیانگر موقعیت رایج نظارت بر خود است؛ یعنی زمانی که دستگاه ناظر به سبب ذینفع بودن در یک طرح از اعمال وظیفه حرفه‌ای و بی‌طرفانه خود طفره می‌رود:

«از اثر "تعارض منافع" در فاجعه متروپل آبادان تعجب نکنین، نگین مگه مملکت انقدر بی در و پیکره که شهرداری با پیمانکار شریک میشه؟ نه، جای تعجبی نیست. تعارض منافع تا مغز استخوان بالاترین نهادهای کشور نفوذ داره و اصلا امر مذمومی شمرده نمیشه. اتحاد ناظر و منظور یک رویه است اصلا.»

سریال اصناف و تعارض منافع در صدور مجوز و تعرفه‌گذاری

پروژه حذف اختیارات و حیطة مداخله اصناف و انجمن‌های حرفه‌ای چند سال است که پیگیرانه از سوی اندیشکده‌ها و مراکز دنبال می‌شود. دنبال‌کنندگان این پروژه با تاکید بر اینکه واگذاری اختیار صدور مجوز یا تعرفه‌گذاری به اصناف، باعث ایجاد انحصار و تعارض منافع می‌شود، درصدد هستند که هم گروه‌های حرفه‌ای نافذ نظیر پزشکان و

وکلا را از حیطة مشارکت در تنظیم‌گری بیرون کنند و هم به تدریج این رویه را به تمام اصناف تعمیم دهند. این خط فکری تا حدود زیادی از اقتصاددانانی نظیر فریدمن هم به صورت پیدا و پنهان متأثر است که حضور هرگونه تشکل و اتحادیه صنفی و حرفه‌ای را عامل بر هم خوردن عرضه و تقاضای آزادانه در بازار دانسته و علاوه بر حذف دولت از مداخله در بازار، خواهان حذف اصناف و انجمن‌های حرفه‌ای از تاثیرگذاری در بازار هم هستند. در هفته اخیر، در همین راستا تعرفه‌های تعیین‌شده برای خدمات پزشکی و پروانه‌های صادرشده توسط اتحادیه صنفی مورد اشاره یکی از کاربران توئیتر قرار گرفته است:

«پزشکان از یکطرف شرایط بسیار دشواری برای صدور مجوز بیمارستان تعیین کرده اند از طرف دیگر، نرخهای نجومی برای خدمات بیمارستانی تعیین کرده اند. برای مهار این تعارض منافع لازم است هم اختیار صدور مجوز از تشکل‌های پزشکی گرفته شود هم اختیار نرخ‌گذاری خدماتشان»

«سران یک اتحادیه صنفی که مغازه‌های ۹۰۰ متر به بالا دارند، شرط صدور پروانه در صنفشان را، داشتن مغازه حداقل ۹۰۰متری تعیین کرده‌اند و پروانه کسب رقبایشان با مغازه زیر ۹۰۰متر را تمدید نمی‌کنند! بخاطر اینجور سواستفاده‌ها از تعارض منافع اصرار داریم حق صدور مجوز باید از تشکل‌ها گرفته شود.»

جدل بر سر تعارض منافع در نظام سلامت و درمان

مانند تمام هفته‌ها و ماه‌های گذشته، تعارض منافع در حوزه سلامت و درمان یکی از کانون‌های جدل و مباحثه در توئیتر است. موضوع جلوگیری از افزایش ظرفیت دانشجویان پزشکی از سوی سیاستگذارانی که خودشان پزشک

هستند در ماه‌های اخیر به عنوان یک از مصادیق تعارض منافع پزشکان بارها مورد بحث در عرصه عمومی قرار گرفته است. اما این موضوع توسط یکی از کاربران توئیتر با انتشار خبر آتش‌سوزی در کانکس‌های خوابگاهی دانشجویان علوم پزشکی بم این‌گونه مورد طعنه قرار گرفته است:

مدیرعامل سازمان آتش نشانی شهرداری بم:
 آتش‌سوزی ۲ کانکس !!! که به عنوان خوابگاه دانشجویی دختران دانشگاه علوم پزشکی مورد استفاده قرار می‌گرفت شامگاه جمعه بدون تلفات جانی مهار شد.
 خوابگاه دانشجویی دخترانه دانشگاه علوم پزشکی بم به صورت کانکس است که متأسفانه به علت اتصال برق دو کانکس مجاور هم در آتش سوختند.
 مسئولان خوابگاه دانشجویی کوتاهی کرده‌اند و با وجود اینکه در هر کانکس چهار تا ۶ دانشجو ساکن هستند اما وسایل ایمنی مانند کپسول آتش نشانی در کانکس‌ها وجود نداشته است.

«این خراب شده حتی یه خوابگاه ساده هم نداره و اون بچه‌های بدبخت رو کانکس بشون میدن بعد وقتی ما می‌گیم این همه افزایش ظرفیت ظرفیت چیه و سیستم تو توان قبول این همه آدم رو نداره می‌گن نه شما نباید حرف بزنید و تعارض منافع دارید.»

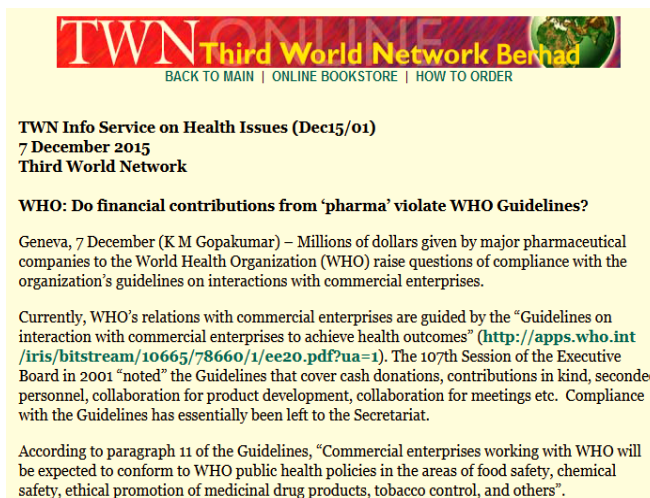
اما به جز موضوع مذکور، انتقاد از وزیر بهداشت و درمان به سبب انتصاب افراد درگیر در تعارض منافع در مسئولیت‌های این وزارتخانه این هفته نیز در توئیتر بازتاب یافته است:

«آقای وزیر بهداشت؛ قول داده بودید روسای دانشگاه‌ها فعالیت بسیار گسترده بخش خصوصی نداشته باشند و جهت کاهش تعارض منافع تلاش نمایید. اما در دوره وزارت خود موافقت اصولی افزایش چند بخش بیمارستان خصوصی یک رییس دانشگاهتان را صادر کردید. آیا شما که مومن و انقلابی هستید نمی‌خواهید به وعده‌تان عمل کنید؟»

چنانکه گفته شد، موضوع تعیین تعرفه خدمات پزشکی در سال جاری که با پیشنهاد سازمان نظام پزشکی و تصویب دولت انجام می‌شود، یکی از محورهای انتقاد از تعارض منافع پزشکان بوده است. کاربری در توئیتر، این موضوع را و رای تعرفه‌گذاری در حیطه‌های آموزش و مدیریت سلامت مورد اشاره قرار داده و می‌نویسد:

«پزشکان در توجیه درخواست تعرفه‌های نجومی از مفهومی مبهم به نام بهای تمام‌شده خدمات سخن می‌گویند. مسأله اما ساده است: در فقدان تعارض منافع و واگذاری آموزش و سیاست‌گذاری و مدیریت سلامت به پزشکان، این طبقه خود را تافته جدا بافته دانسته، سهمی نامحدود را از کیک محدود اقتصاد طلب می‌کنند.»

در همین راستا، اکانت توئیتری «واحد سلامت مصاف» نمودی جهانی از تعارض منافع پزشکان را مورد اشاره قرار داده و با استناد به مقاله منتشرشده به زبان انگلیسی در سایتی نه چندان مشهور می‌نویسد:

TWN ONLINE
Third World Network Bethad
BACK TO MAIN | ONLINE BOOKSTORE | HOW TO ORDER

TWN Info Service on Health Issues (Dec15/01)
7 December 2015
Third World Network

WHO: Do financial contributions from 'pharma' violate WHO Guidelines?

Geneva, 7 December (K M Gopakumar) – Millions of dollars given by major pharmaceutical companies to the World Health Organization (WHO) raise questions of compliance with the organization's guidelines on interactions with commercial enterprises.

Currently, WHO's relations with commercial enterprises are guided by the "Guidelines on interaction with commercial enterprises to achieve health outcomes" (<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/78660/1/ee20.pdf?ua=1>). The 107th Session of the Executive Board in 2001 "noted" the Guidelines that cover cash donations, contributions in kind, seconded personnel, collaboration for product development, collaboration for meetings etc. Compliance with the Guidelines has essentially been left to the Secretariat.

According to paragraph 11 of the Guidelines, "Commercial enterprises working with WHO will be expected to conform to WHO public health policies in the areas of food safety, chemical safety, ethical promotion of medicinal drug products, tobacco control, and others".

«سازمان بهداشت جهانی علاوه بر اینکه در همه‌گیری‌های گذشته به تعارض منافع با صنعت داروسازی متهم شده است، در تأمین مالی و تأمین بودجه خود نیز آشکارا از کمپانی‌های داروسازی منابع مالی دریافت می‌کند و این تضاد منافع می‌تواند اثرات مهمی بر استقلال عملکرد این سازمان داشته‌باشد.»

انگشت اتهام به سوی مصطفی میر سلیم

اخیرا میر سلیم به دفاع از صنعت خودروسازی ایران پرداخته و تولیدات شرکت‌های خودروسازی داخلی را قابل رقابت با خودروسازان خارجی عنوان کرده است. اما کاربران فضای مجازی با واکاوی رابطه سهامداری و مدیریت وی در شرکت‌های خودروسازی، از وجود تعارض منافع در این اظهارنظرها انتقاد کرده‌اند:

«دفاع از تولید داخلی وظیفه همه ماست چرا که تولید با کیفیت و قیمت مناسب علاوه بر خودکفایی نیم‌نگاهی هم به صادرات در منطقه می‌تواند داشت. اما آقای میر سلیم وجود مافیا در کنار تعارض منافع و کیفیت غیر قابل دفاع در کنار قیمت بسیار گران خودرو قابل دفاع نیست.»

کاربر دیگری خواهان بررسی اتهامات مطرح شده در این خصوص علیه میرسلیم در هیئت نظارت بر رفتار نمایندگان شده است:

«اتهاماتی در خصوص تعارض منافع با خودرو سازان و مافیای خودرو به آقای میرسلیم مطرح شده است بر اساس طرح شفافیت اولاً مجلس موظف به رسیدگی به این اتهامات است.»

چرا مصطفی میرسلیم می‌گوید محصولات جدید ایران خودرو قابل رقابت با محصولات مشابه خارجی شده‌اند؟ او مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره چهار شرکت مرتبط با صنایع خودرو است.

- 1** مدیر عامل شرکت تحقیق طراحی و تولید موتور ایران خودرو
- 2** رئیس هیئت مدیره شرکت توسعه فناوری قوای محرکه سنگین ایرانیان
- 3** عضو هیئت مدیره شرکت صنعتی و تولیدی دیزل سنگین ایران
- 4** عضو شرکت مهندسی موتور ادرینا راد نیرو

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۹۶

شماره نود و ششم - ۱ تا ۷ خرداد ۱۴۰۱

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۳۳۱۴۴۱۸۲۲

